

Asia: VN/15849/2021

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Opetuksenjärjestäjä on vuosittain hakenut rahoitusta hakuehtojen mukaisesti. Tämän hetkinen hakuprosessi vaatii usean henkilön resurssin niin haku- kuin raportointivaiheessa. Tämä voi jo itsessään aiheuttaa eri arvoisuutta pienempien kuntien kohdalla, jossa työtehtävät keskittyvät muutenkin suppean henkilöstöresurssin tehtäväksi. Samoin useamman opetuksenjärjestäjän yhteiset hakemukset lisäävät huomattavasti työmäärää.

Vuoden mittaisiin jaksoihin pilkottu rahoituskausi ei tue pitkäjaksoista kehittämistä eikä ennakointia tarvittavien tukitoimien resurssointiin. Lisähenkilöstön palkkaaminen vain vuodeksi kerrallaan heikentää työvoiman saatavuutta. Lakimuutokseen tehty esitys rahoituskauden jatkamisesta pitemmälle aikavälille on suotuisa muutos, joka vähentää selkeästi tarvetta haku- ja raportointiresurssointiin edesauttaen samalla pienempien opetuksenjärjestäjien/kuntien mahdollisuutta hakea.

Muutoksen tavoitteena on tukea pitkäjänteisemmin ja ennakoitavammin varhaiskasvatuksen toimipaikkoja ja kouluja, joiden sijaintialueella koulutustaso on heikko ja työttömyysaste sekä vieraskielisen väestön osuus korkea. Myönnetyn avustuksen määrä vaihtelee, mikä osaltaan on haastanut ennakkoinnin mahdollisuutta sekä pitkäjänteistä suunnittelua ja kehittämistä. Tehty esitys lakimuutokseen parantaa tätä tilannetta. Ehdotamme lakiesityksen muutokseen myös lisäystä avustuksen jakoajankohdasta. Lukuvuoden suunnittelu käynnistyy jo alkuvuodesta. Myöhäinen, kevään loppuun ajoittuva päätös haastaa esimerkiksi rekrytointeja, mutta etenkin suunnitelmallisuutta ja ennakointia tuen jakamisessa lukuvuoden tarpeita ajatellen. Tästä syystä olisi toivottavaa, että päätös avustuksesta tulisi jo vuoden alkupuolella. Pitemmälle jaksolle ajoittuva rahoituskausi tuo osaltaan helpotusta myös tähän.

Lakimuutoksen tavoitteena on vahvistaa koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja perusopetuksessa, vähentää yhteiskunnallisen eriarvoistumiskehityksen vaikutuksia koulutukselliseen tasa-arvoon sekä lisäksi vahvistaa koulutuksellisen tasa-arvon edistämiseksi ja eriarvoistumisen ja alueellisen segregaatiokehityksen ennaltaehkäisemiseksi toteutettavien toimenpiteiden vaikuttavuutta sekä paikallisella että valtakunnallisella tasolla.

Näkemyksemme mukaan lakimuutoksen mukaan avustusta voitaisiin myöntää perusopetuslain mukaiselle esi- tai perusopetuksen järjestäjälle. Hakukelpoisia ovat kunnat ja kuntayhtymät sekä POL 7 §:ssä tarkoitetun järjestämisluvan saaneen yksityisen perusopetuksen järjestäjät.

Aiemmin yliopistojen harjoittelukoulut ovat olleet hakukelpoisia, mutta tehdyn muutoksen jälkeen harjoittelukoulut on ohjattu hakemaan avustusta toisen opetuksen järjestäjän kanssa yhteistyössä. Tämä osaltaan lisää työmäärää haku- ja raportointityöhön mutta myös hallinnollisen toiminnan osalta. Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus näkyy kuntien tehtäväkentän ja talouden suunnittelussa eikä toisen opetuksenjärjestäjän pääsy mukaan hakemukseen ole itsestään selvää. Tämä on selkeä epäkohta lasten ja nuorten alueellisen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta, mikäli saman kunnan alueella osa lapsista jää ulkopuolelle. Lisäksi kunnalla tai muulla opetuksenjärjestäjillä voi olla erilaisia hallinto-/johtosääntöjä, jotka vaikeuttavat yhteistyötä hakuprosessissa tai jopa estävät sen. Erilaiset järjestelmät eivät keskustele keskenään, jolloin mm. hankehallinnointiin käytetty aika ja työmäärä kasvaa. Selkeyden vuoksi olisi toivottavaa, että yliopistojen harjoittelukoulut olisivat opetuksen järjestämisluvan saaneina oikeutettuja hakemaan avustusta omina toimijoina.

Onnela Anne
Lapin yliopisto - Lapin yliopiston harjoittelukoulu